

Sygn. akt III AUa 463/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 lutego 2023 r. w S.

sprawy B. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 7 marca 2022 r., sygn. akt VI U 1000/21

oddala apelację.

	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	

Sygn. akt III AUa 463/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 kwietnia 2021 r. znak: (...), sprostowaną postanowieniem z dnia 14 maja 2021 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 25 stycznia 2021 r. o doliczenie okresu od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. przeliczył B. W. emeryturę od 1 stycznia 2021 r. tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia - wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z poprzedniej decyzji przyjęty do obliczenia emerytury wyniósł 259,93%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 250,00% przez kwotę bazową 1.862,62 zł wyniosła 4.656,55 zł, po waloryzacji od 1 marca 2021 r. - 7.698,53 zł. Organ rentowy wskazał, iż po zmianie stażu pracy emerytura wynosi 4.050,30 zł, po waloryzacji od 1 marca 2021 r. - 4.222,03 zł. Do emerytury przysługuje dodatek pielęgnacyjny w kwocie: od 1 stycznia 2021 r. - 229,91 zł, od 1 marca 2021 r. - 239,66 zł. Dalej organ rentowy przytaczając treść art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż ubezpieczony nie spełnia warunków do ponownego ustalenia wysokości emerytury, ponieważ wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony z okresu od 2011 r. do 2020 r. z uwzględnieniem roku 2020 wyniósł

0,52%, natomiast wskaźnik ustalony z okresu dowolnie wybranych 20 lat kalendarzowych tj. z okresu od 1967-1968, 1970- 1977, 1979, 1983-1987, 1989-1991, 2000 wyniósł: 218,36 %. W obu przypadkach wskaźniki są niższe niż 250%.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiódł B. W. zarzucając organowi rentowemu znaczne zaniżenie ustalonego wskaźnika średniego wynagrodzenia. Precyzując swoje stanowisko w piśmie procesowym z dnia 23 czerwca 2021 r. B. W. wskazał, iż w zaskarżonej decyzji nie podano w jaki sposób ustalono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 218,36%, ani też wysokości jego zarobków w poszczególnych lata kalendarzowych (niesłusznie przyjęto rok 2000 w którym w ogóle nie pracował). Ponadto, jak wskazał ubezpieczony, w zaskarżonej decyzji nie uwzględniono wysokości ogłoszonego przeciętnego wynagrodzenia z roku 2020, lecz przyjęto wskaźnik w wysokości 1.862,62 zł z decyzji z dnia 23 grudnia 2003 r. w stosunku do zarobków za 2020 rok. Na podstawie posiadanej przez siebie dokumentacji pracowniczej ubezpieczony stwierdził, iż ZUS nie uwzględnił zarobków z roku 1991 r. w wysokości 60.000.000 zł wypłaconych mu przez firmę (...) za okres od stycznia do marca 1991 r. w wysokości po 5.000.000 oraz firmę (...) za okres od kwietnia do grudnia 1991 r. w wysokości po 5.000.000 zł. Ponadto ubezpieczony skorygował wynagrodzenie za 1984 r. z kwoty 435.953 zł na kwotę 472.000 zł. Dodatkowo odwołujący wskazał, iż do ustalenia wynagrodzenia za 1978 r. winno być przyjęte wynagrodzenie w kwocie 104.640 zł. Ubezpieczony zaznaczył, że w trakcie zatrudnienia płacił podatek dochodowy oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne od pełnego wynagrodzenia, które przekraczały wskaźnik 250% średniego wynagrodzenia w gospodarce społecznej, a podstawa obliczenia emerytury skorygowana została do 250%, gdy tymczasem osoby które przeszły w ostatnich latach na rentę lub emeryturę płacąc składkę zdrowotną jedynie od wynagrodzenia nie przekraczającego wskaźnik 250% średniego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej – taka sytuacja prawna doprowadziła, w ocenie ubezpieczonego, do jego poszkodowania. Zdaniem odwołującego skoro ustawa o podatku dochodowym do źródeł przychodów zalicza przychody z pracy, jak też emerytury i renty celem opodatkowania podatkiem dochodowym i od tych przychodów opłacana jest składka na ubezpieczenie zdrowotne – to składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane z tytułu otrzymywania emerytury - renty powinny być doliczane do ustalania wskaźnika średniego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej za poszczególne lata, o ile te przychody występują w tym samym roku, gdyż pobieranie emerytury-renty można by traktować jako pracę na drugim etacie. Jednocześnie ubezpieczony zwrócił się o wyjaśnienie, czy wypłacane nagrody kwartalne oraz premie za dodatkowe dochody do budżetu mieszczą się w kwotach przychodów za dany rok podatkowy, gdyż nagrody takie były wypłacane na podstawie listy płac bez wręczania dowodu ich wypłaty.

W piśmie procesowym z dnia 5 września 2021 r. ubezpieczony wskazał, iż do ustalenia podstawy wymiaru emerytury winien zostać uwzględniony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za 1978 r. w wysokości 178,43%, za 1982 r., w wysokości 143,32%, za 1991 r. w wysokości 187,54%, zaś wwpw za lata 1978 – 1991 wynieść powinien 251,28%.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie w całości. W uzasadnieniu podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji, organ rentowy wskazał, iż wwpw obliczony z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem złożenia wniosku o przeliczenie tj. z przedziału od 2011 r. do 2020 r. (z uwzględnieniem roku 2020 r.) wyniósł 0,52% – wnioskodawca w latach 2011 – 2020 wykazał jedynie zarobki w 2020 r. Dalej organ rentowy wskazał, iż wwpw obliczony z 20 lat kalendarzowych tj. z okresu od 1967-1968, 1970-1977, 1979, 1983-1987, 1989-1991, 2020 wyniósł: 218,36 %. W obu przypadkach wskaźniki są niższe od aktualnie obowiązującego, a wynoszącego 259,93% ustalonego decyzją z dnia 21 kwietnia 2010 r. Ponieważ wskaźniki okazały się mniej korzystne od dotychczasowego 259,93% (1983-1992) – po ograniczeniu 250% brak było podstaw do ustalenia nowego wskaźnika.

Wyrokiem z dnia 7 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

B. W. urodził się w dniu (...)

Decyzją z dnia 23 grudnia 2003 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał B. W. emeryturę od 1 października 2003 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. z okresu od stycznia 1983 r. do grudnia 1992 r. (za 1983 r. – 262.500 zł, 1984 r. – 435.953 zł, 1985 r. – 847.383 zł, 1986 r. – 1.861.530 zł, 1987 r. – 1.091.792 zł, 1988 r. – 329.000 zł, 1989 r. – 6.330.000 zł, 1990 r. – 41.410.000 zł, 1991 r. – 39.833.344 zł, 1992 r. – 33.243.473 zł). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 259,93%, został ograniczony do 250%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wwpw 250%, przez kwotę bazową w wysokości 1.862,62 zł wyniósł 4.656,55 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 35 lat okresów składkowych, tj. 420 miesięcy, oraz 3 miesiące okresów nieskładkowych.

W okresie od 25 maja 2000 r. do 31 grudnia 2003 r., tj. przez okres 3 lat, 7 miesięcy i 7 dni B. W. podlegał ubezpieczeniu w S..

Decyzją z dnia 8 października 2007 roku organ rentowy wobec ujawnienia nowych okoliczności mających wpływ na wysokość świadczenia przeliczył emeryturę ubezpieczonego od dnia 1.11.2007 roku (tj. od najbliższego terminu płatności). Zakład do ustalenia wysokości emerytury nie uwzględnił okresu od dnia 1.04.1991 roku do 14.11.1991 roku, bowiem było to zatrudnienie w wymiarze niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy.

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2008 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie ubezpieczonego od powyższej decyzji.

Decyzją z dnia 21 kwietnia 2010 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury proporcjonalnej (z uwzględnieniem okresów ubezpieczenia przebytych w Polsce i Szwecji) od dnia 1 maja 2010 r. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy łącznie 38 lat, 3 miesiące i 27 dni okresów ubezpieczenia w Polsce i za granicą, w tym 34 lata, 8 miesięcy i 20 dni okresów ubezpieczenia w Polsce oraz 3 lata, 7 miesięcy i 7 dni okresów ubezpieczenia za granicą. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru, wwpw wyniósł 259,93% i został ograniczony do 250%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wwpw w wysokości 250% przez 1.862,62 zł wyniosła 4.656,55 zł. Kwota świadczenia ustalonego w ten sposób wyniosła 3.192,07 zł brutto. Wypłata świadczenia została zawieszona.

Kolejną decyzją z dnia 21 kwietnia 2010 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 maja 2010 r., z uwzględnieniem okresów ubezpieczenia przebytych wyłącznie w Polsce, jako świadczenie korzystniejsze. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru, wwpw wyniósł 259,93% i został ograniczony do 250%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wwpw w wysokości 250% przez 1.862,62 zł wyniosła 4.656,55 zł. Kwota świadczenia wyniosła 3.244,68 zł brutto. Świadczenie to jako korzystniejsze podlegało wypłacie. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 34 lata i 5 m-cy okresów składkowych, tj. 413 miesięcy, oraz 3 miesiące okresów nieskładkowych.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie o sygn. akt VII U 1437/10 Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu odwołania ubezpieczonego od powyższej decyzji, oddalił odwołanie.

W okresie od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. ubezpieczony był zgłoszony do ubezpieczenia emerytalnego, wypadkowego i zdrowotnego z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia na rzecz (...) w G.. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe B. W. w okresie od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. wyniosła 3.200 zł.

W dniu 25 stycznia 2021 r. ubezpieczony złożył w ZUS wniosek o ponowne obliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 110 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ubezpieczony wskazał we wniosku, że po uzyskaniu prawa do emerytury, w okresie od października do grudnia 2020 roku, podjął pracę na umowę zlecenie.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia (z uwzględnieniem roku 2020) t.j. z lat:

- 1967 r. w wysokości 32.800 zł,
- 1968 r. w wysokości 35.000 zł,
- 1970 r. w wysokości 39.700 zł,
- 1971 r. w wysokości 45.600 zł,
- 1972 r. w wysokości 50.700 zł,
- 1973 r. w wysokości 71.600 zł,
- 1974 r. w wysokości 82.800 zł,
- 1975 r. w wysokości 82.300 zł,
- 1976 r. w wysokości 100.500 zł,
- 1977 r. w wysokości 100.500 zł,
- 1979 r. w wysokości 111.320 zł,
- 1983 r. w wysokości 262.500 zł
- 1984 r. w wysokości 435.953 zł,
- 1985 r. w wysokości 847.383 zł,
- 1986 r. w wysokości 1.861.530 zł,
- 1987 r. w wysokości 1.091.792 zł,
- 1989 r. w wysokości 6.330.000 zł,
- 1990 r. w wysokości 41.410.000 zł,
- 1991 r. w wysokości 39.833.344 zł,
- 2020 r. w wysokości 3.200 zł.

wynosi 218,36 %.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem złożenia wniosku o przeliczenie podstawy z lat 2011-2020 tj. z lat:

- 2011 r. w wysokości 0,00 zł,
- 2012 r. w wysokości 0,00 zł,
- 2013 r. w wysokości 0,00 zł,
- 2014 r. w wysokości 0,00 zł,
- 2015 r. w wysokości 0,00 zł,

- 2016 r. w wysokości 0,00 zł,
- 2017 r. w wysokości 0,00 zł,
- 2018 r. w wysokości 0,00 zł,
- 2019 r. w wysokości 0,00 zł,
- 2020 r. w wysokości 3.200,00 zł,

wynosi 0,52%.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione podnosząc, iż stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony wyłącznie na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych ubezpieczonego, dokumentów przedłożonych przez odwołującego w toku postępowania, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości tego Sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd pierwszej instancji ocenił je jako wiarygodne i na ich podstawie poczynił ustalenia w sprawie. Przy czym podkreślił, że okoliczności faktyczne mające wpływ na rozstrzygnięcie niniejszego sporu pozostawały bezsporne.

Sąd meriti wskazał, iż zgodnie z art. 110 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. 2021 r., poz. 291 ze zm. w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji dalej jako ustawa emerytalna) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego. Jednocześnie jak wynika z treści art. 110a ust. 1 ustawy emerytalnej (także w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji) wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 może nastąpić tylko raz (ust. 2).

Z kolei stosownie do art. 15 podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. (ust.1) Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. (ust.6). Zgodnie zaś treścią art. 100 ust. 3 ustawy emerytalnej okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176.

Sąd Okręgowy wyjaśnił mechanizm przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy. Przeliczenie świadczenia przysługuje bowiem ubezpieczonemu pobierającemu świadczenia ze „starego systemu”, którzy po przyznaniu emerytury nadal pracowali. Aby móc na nowo obliczyć wysokość świadczenia (tj. na podstawie art. 110a, który obowiązywał od 1 maja 2015 r. do 31.12.2022 r.) trzeba wskazać okresy zatrudnienia przypadające w całości lub w części po przyznaniu emerytury. Z możliwości ponownego przeliczenia można skorzystać tylko wtedy, gdy nowo obliczony wskaźnik jest wyższy od 250% podstawy wymiaru świadczenia. Przeliczenie polega jedynie na przyjęciu we wzorze służącym do

ponownego obliczenia emerytury nowej kwoty bazowej – tj. pochodzi ona z roku, w którym następuje przeliczenie, przy czym nadal obowiązuje ograniczenie wskaźnika do 250% - zgodnie z art. 15 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd pierwszej instancji zauważył, że w niniejszej sprawie niesporne jest, iż ubezpieczony pobiera emeryturę obliczoną na starych zasadach - na mocy decyzji ZUS z dnia 23 grudnia 2003 r. B. W. nabył prawo do emerytury od dnia od 1 października 2003 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. z okresu od stycznia 1983 r. do grudnia 1992 r. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 259,93% i został ograniczony do 250%. Zgodnie bowiem z treścią art. 15 ust. 5 ustawy emerytalnej wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250% przez kwotę bazową 1.862,62 zł obowiązującą w dacie wydania przedmiotowej decyzji.

W toku postępowania niespornym pozostawał również fakt, iż po uzyskaniu prawa do emerytury B. W. w okresie od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. był zgłoszony do ubezpieczenia emerytalnego, wypadkowego i zdrowotnego z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia na rzecz (...) w G.. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe B. W. we wskazanym okresie wyniosła 3.200 zł. Z uwagi na to, iż podstawa wymiaru składki w porównaniu do kwoty rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za analogiczny okres była bardzo niska wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem złożenia wniosku o przeliczenie wynosi 0,52% (lata 2011-2020, bowiem po uzyskaniu prawa do emerytury ubezpieczony podlegał ubezpieczeniom społecznym wyłącznie w roku 2020). Wskaźnik ten, podobnie jak ustalony przez ZUS wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia, przy uwzględnieniu jednak roku 2020 t.j. 1967 – 1968, 1970-1977, 1979, 1983-1987, 1989-1991, 2020) wynosząc 218,36 %, jest niższy niż 250%.

Sąd meriti podkreślił, iż oznacza to, że ubezpieczony nie spełnił warunku przekroczenia 250% wysokości wskaźnika obliczanego z uwzględnieniem zarobków osiąganych po przyznaniu emerytury, co czyni żądanie skarżącego dotyczące przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej (z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej) bezzasadnym. W obu przypadkach wskaźnik ten jest także wyraźnie niższy aniżeli dotychczas ustalony dla ubezpieczonego – 259,93% (przed ograniczeniem).

W ocenie Sądu Okręgowego, prawidłowo także organ rentowy doliczył do świadczenia dotychczas nieuwzględniony okres ubezpieczenia od dnia 1.10.2020 roku do dnia 31.12.2020 roku. Zgodnie bowiem z art. 112 ustawy emerytalnej jeżeli emeryt lub rencista zgłosi wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych, kwotę przysługującego świadczenia zwiększa się, doliczając: do kwoty emerytury, o której mowa w art. 53, lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy po 1,3% podstawy wymiaru, ustalonej w wyniku waloryzacji, za każdy rok okresów składkowych, o których mowa w art. 6, przy czym przy obliczaniu wzrostu, o którym mowa w ust. 1, okresy składkowe ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że w postępowaniu sądowym, wywołanym odwołaniem od decyzji organu rentowego, zgodnie z systemem orzekania w sprawach z tego zakresu, sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji. Sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego, w związku z czym nie ustala kwestii nieobjętych zakresem decyzji i jego rozstrzygnięcie odnosi się wyłącznie do zaskarżonej decyzji. Sąd meriti w pełni zaakceptował również stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2017 r. w sprawie II UK 413/16, zgodnie z którym przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Przed sądem ubezpieczony może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Skoro zatem zaskarżona decyzja dotyczyła przeliczenia świadczenia w trybie art. 110a ustawy emerytalnej oraz doliczenia nowego okresu ubezpieczenia (co wprost wynika chociażby z

wniosku inicjującego jej wydanie), to Sąd Okręgowy badał, czy organ rentowy przeliczył emeryturę wnioskodawcy w sposób przewidziany wskazanymi wyżej przepisami ustawy.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż zarzuty ubezpieczonego zgłaszane już w toku postępowania sądowego w ogóle nie przystawały do przedmiotu tej sprawy, opisanego wyżej i koncentrowały się na wielu sprawach po części już rozstrzygniętych podczas poprzednich sporów sądowych. Sąd meriti podkreślił, że badał zasadność odwołania w granicach wyznaczonych zaskarżoną decyzją. Decyzja z dnia 12 kwietnia 2021 roku dotyczy zaś wyłącznie przeliczenia przysługującego wnioskodawcy świadczenia w związku z „dopracowanym” stażem ubezpieczeniowym i w tym zakresie postępowanie niniejsze się zawiera.

Niezależnie od powyższego, z uwagi na treść zarzutów stawianych zaskarżonej decyzji marginalnie jedynie Sąd Okręgowy wskazał, iż organ rentowy w sposób prawidłowy przyjął do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru za 1982 r. wynagrodzenie w łącznej wysokości 146.245 zł ustalone na podstawie zaświadczenia (...) z 9 stycznia 1984 r. (stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia wyniósł 174,14%). Organ rentowy przyjął również w sposób prawidłowy do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru za 1984 r. wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia ubezpieczonego w Izbie Skarbowej w K. w wysokości wskazanej w zaświadczeniu (...) z dnia 31 października 2003 r. w wysokości 15.333 zł. Wbrew stanowisku ubezpieczonego brak było podstaw ustalenia wppw wypłaconej przez pracodawcę skarżącego 6-miesięcznej odprawy, bowiem takowa nie stanowiła podstawy wymiaru składek w 1984 r. Prawidłowo również ZUS do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru za ten rok przyjął podstawę wymiaru składek z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w C. w wysokości 420.620 zł, kwota ta została przyjęta przez organ rentowy do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru za 1984 r. To samo dotyczy przyjęcia do ustalenia podstawy wymiaru za 1991 r. osiągniętego przez ubezpieczonego przychodu z tytułu zatrudnienia w (...) Spółka Akcyjna w G. za 1991 r. w wysokości wynikającej z zaświadczenia (...) z 3 listopada 2003 r. - 39.833.344 zł. Brak było natomiast możliwości zaliczenia okresu zatrudnienia w spółce od 1 kwietnia 1991 r. do 15 listopada 1991 r. zważywszy, iż ubezpieczony pracował w wymiarze $\frac{1}{4}$ etatu, a zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy emerytalnej za okresy składowe uważa się przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową. Przy czym ta kwestia była już przedmiotem postępowania sądowego toczącego się przed Sądem Okręgowym w Gliwicach o sygnaturze akt VIII U 2319/07.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zgodzić należy się z organem rentowym, iż wpis w legitymacji ubezpieczeniowej dotyczący kwoty zarobków za 1978 rok był poprawiony (nadpisany). W przypadku ubezpieczonego możliwe byłoby ewentualne ustalenie wysokości zarobków skarżącego za 1978 r. w łącznej wysokości 57.600 zł na podstawie zmiany angażu z dnia 19 maja 1978 r., z której wynika iż z dniem 1 stycznia 1978 r. miesięczne wynagrodzenie zasadnicze ustalone zostało na kwotę 4.800 zł. Brak było przy tym podstaw do uwzględnienia przy ustaleniu wysokości wynagrodzenia dodatku specjalnego, czy też dodatku za staż pracy, zważywszy, iż nie jest wiadomym czy składniki te były płacone stale, w tej samej kwocie i czy z tytułu ich wypłaty były odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne. Podobnie na podstawie zapisów angażu z dnia 2 stycznia 1991 r. oraz świadectwa pracy z dnia 10 kwietnia 1991 r. możliwe byłoby również rozważenie, iż z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w C. od 1 stycznia 1991 r. do 31 marca 1991 r. wynagrodzenie miesięczne ubezpieczonego kształtowało się na poziomie 5.000.000 zł i kwota ta podlegałaby uwzględnieniu przy ustaleniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru za 1991 r.

Sąd pierwszej instancji podkreślił również, że powyższe ustalenia dotyczące możliwości przyjęcia do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynagrodzeń za 1978 r. i 1991 r. w wysokości wyższej niż przyjęta przez organ rentowy nie miałyby jednak żadnego faktycznego wpływu na ustalenie wysokości emerytury B. W.. Sąd ten wskazał, iż z obliczeń ZUS, dokonanych na zobowiązanie Sądu wynika, że przy przyjęciu za 1978 r. tytułem wynagrodzenia ubezpieczonego kwoty 57.600 zł, a za 1991 r. kwoty 41.277.099 zł (39.833.344 zł + 1.443.750 zł tj. wynagrodzenie minimalne za okres od stycznia do marca 1991 r.) wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi: 225,19% - obliczony

z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych (1967-1977, 1979, 1983-1987, 1989-1991), 260,32% - obliczony z 10-ciu najkorzystniejszych lat (1983-1992). Przy przyjęciu natomiast za 1978 r. tytułem wynagrodzenia ubezpieczonego kwoty 57.600 zł, a za 1991 r. kwoty 54.833.344zł (39.833.344zł + 15.000.000 zł z angaży od stycznia do marca 1991 r.) wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi: 228,38% - obliczony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych (1967-1977, 1979,1983- 1987, 1989-1991), 266,99 % - obliczony z 10-ciu najkorzystniejszych lat (1983-1992). O ile jednak ustalone przez organ rentowy wskaźniki są wyższe niż wwpw przyjęty do ustalenia wysokości emerytury w decyzji ZUS z dnia 23 grudnia 2003 r. (259,93%) to ustalone i tak podlegają ograniczeniu do 250%. Innymi słowy w przypadku skarżącego ewentualne ustalenie nawet o wiele wyższego wskaźnika nie ma wpływu na wysokość emerytury odwołującego, bowiem zgodnie z przepisem art. 15. ust. 5 i tak zostanie on ograniczony do 250%.

Sąd meriti zauważył, iż zgodnie z treścią przepisu art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli:

- 1) po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość;
- 2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;
- 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie;
- 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;
- 6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie na pewno żadna z opisanych wyżej okoliczności nie wpłynęłyby na wysokość przyznanego świadczenia. Jedynie na marginesie Sąd ten wskazał, że na wysokość świadczenie nie może mieć także wpływu fakt, że wcześniej pobierana przez ubezpieczonego renta była ustalona przy przejściu wskaźnika wysokości 326,55%. Wysokość renty została bowiem ustalona na podstawie przepisów obecnie już nieobowiązującej ustawy z dnia 14.12.1982 roku o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz ustawy z dnia 24.05.1990 r. o zmianie niektórych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym. Do ustalenia jej wysokości uwzględniono wynagrodzenia z czterech kolejnych kwartałów 1990 roku, co obecnie nie jest już możliwe i o czym ubezpieczony był szeroko informowany przez organ rentowy (m.in. w piśmie z dnia 28.04.2008 roku – k. 74 plik II akt rentowych).

Tym samym, zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, z przyczyn powyżej wskazanych, Sąd Okręgowy uznał za prawidłową i na podstawie przepisu art. 477¹⁴ §1 k.p.c. odwołanie ubezpieczonego oddalił.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony wnosząc w piśmie stanowiącym uzupełnienie apelacji o uchylenie wyroku (w piśmie – zmianę) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Wskazał, iż w sprawie ponownego przeliczenia emerytury nie uwzględniono wysokości ogłoszonego przeciętnego wynagrodzenia z roku 2020 w wysokości 5.167,-zł a jedynie w wysokości 1.862,62 z decyzji z dnia 23 grudnia 2003 r. mimo, że ZUS pismem z dnia 16 lutego 2021 r. poinformował, że wniosek z dnia 2021-01-17 r. w sprawie ponownego przeliczenia mojej emerytury na podstawie art .110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych będzie załatwiony dopiero po ogłoszeniu przez Prezesa GUS kwot przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce społecznej w poprzednim roku kalendarzowym t.j. za 2020 r. Ponadto apelujący

wskazał, iż dołączył kserokopie decyzji innego oddziału ZUS (sprawie kolegi), któremu w podobnej sprawie przyjęto do podstawy obliczenia emerytury średnie wynagrodzenie z roku poprzedniego.

W dalszej części pisma skarżący wyjaśnił rozbieżności w ustaleniu wysokości przychodów za poszczególne lata: 1978, 1984, 1991.

Odnosnie niewliczenia przychodów z tytułu nagród, premii oraz wyprawki apelujący wyjaśnił, że został przez Państwo pozbawiony prawa obrony ponieważ w archiwum brak jest jego akt osobowych a Ministerstwo Finansów nie udzieliło mu do tej pory odpowiedzi na e-mail z dnia 2022-03-22 w sprawie nadesłania kserokopii Zarządzenia Ministra Finansów Nr 12 z dnia 26 stycznia 1976 r. sygnatura (...) w sprawie nagród za realizację zadań finansowych,

Apelujący podkreślił również, że do pisma z dnia 2021-12-06 skierowanego do ZUS-u dołączył kserokopie pisma Urzędu Miejskiego w K. odnośnie wypłacenia w grudniu 1982 r. nagrody w łącznej kwocie 19.000.-zł, w związku z powyższym wystąpił do ZUS-u e mailem z dnia 2022-02-05 o sporządzenie wykazu wypłaconych nagród za okres 1970 - 1983 -niestety do tej pory nie uzyskał odpowiedzi.

Mimo braku odpowiedzi, w ocenie ubezpieczonego Sąd przeszedł bezkrytycznie do braku odpowiedzi ze strony ZUS-u i wydał przedwcześnie wyrok. Wypłacona nagroda w kwocie 19.000.- zł za 1982 r. stanowi w zaokrągleniu 13% w stosunku do średniego wynagrodzenia w gospodarce społecznej za ten rok i tym wskaźnikiem skarżący wyliczył hipotetycznie ewentualne nagrody wypłacone mi w poszczególnych latach kalendarzowych.

Ubezpieczony zakwestionował również ograniczenie wskaźnika do 250 % i stwierdził, iż jego zdaniem do przychodów można wliczyć m.in. przychody z umów o prace oraz przychody uzyskiwane z rent lub emerytur. Skoro przychody z rent i emerytur są pochodnymi z umów o prace i są opodatkowane tą samą składką na ubezpieczenie społeczne oraz tym samym podatkiem dochodowym od osób fizycznych i w konsekwencji są wykazywane w PIT-37 pod tym samym tytułem - to w moim przypadku skoro w okresie lat 1983 -1991 apelujący pracował na podstawie umów o pracę i jednocześnie pobierał rentę to, mógłby wliczyć te przychody z rent do w/w wskaźnika.

Skarżący podniósł, że wszystkie te kwestie poruszył również w swoim wystąpieniu do Rzecznika Praw Obywatelskich pismem z dnia 2022-07-16 o udzielenie pomocy prawnej (kserokopia w załączeniu)

W apelacji ubezpieczony podniósł, że zaskarżona decyzja ZUS nie zawierała szczegółowego uzasadnienia, gdyż zamiast konkretnych przychodów za poszczególne lata podano jedynie kolejne roczniki, co, zdaniem ubezpieczonego stanowi naruszenie art.107 § 1 pkt 6 Kodeksu Postępowania Administracyjnego. Ponadto w decyzji tej do wyliczenia podstawy wymiaru 250% ZUS przyjął kwotę bazową z roku 2002 (1.862,62 zł) zamiast z roku 2020 (5.167.-zł).

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok, wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy, przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe oraz dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w granicach zasad logiki formalnej i doświadczenia życiowego, zgodnie ze swobodną oceną dowodów w myśl art. 233 § 1 k.p.c., a następnie wydał trafny, odpowiadający prawu wyrok. Sąd orzekający wskazał w pisemnych motywach wyroku, jaki stan faktyczny oraz prawny stał się podstawą jego rozstrzygnięcia oraz podał, na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu, stosując przy tym prawidłową wykładnię przepisów prawnych mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Apelacyjny przyjmuje za własną, w pełni dzieląc wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu Sąd Apelacyjny nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytaczania zawartych w nim argumentów (por.

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, lex nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, lex nr 558303).

Apelacja i jej uzupełnienie, choć obszerne, zawierają powtórzenie argumentacji zgłoszonej i szczegółowo oraz prawidłowo rozważonej przez Sąd pierwszej instancji

Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się zarzucanych Sądowi pierwszej instancji błędów w zakresie postępowania. Przeciwnie, stwierdzić należy, iż Sąd meriti bardzo starannie zebrał i rozważył wszystkie dowody oraz ocenił je w sposób nienaruszający swobodnej oceny dowodów, uwzględniając w ramach tejże oceny zasady logiki i wskazania doświadczenia życiowego. Wyjaśnił również szczegółowo co stało u podstaw wydania zaskarżonego wyroku odnosząc się również do kwestii niezwiązanych z przedmiotem zaskarżonej decyzji w celu wyjaśnienia ubezpieczonemu kwestii przez niego podnoszonych. Wobec tego nie sposób jest podważać adekwatności dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń do treści przeprowadzonych dowodów. Sąd odwoławczy podziela stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w orzeczeniu z dnia 10 czerwca 1999 r. (II UKN 685/98 OSNAPiUS 2000/17/655), zgodnie z którym normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. W ocenie Sądu brak jest w niniejszej sprawie podstaw do uznania, iż Sąd pierwszej instancji postąpił wbrew którejkolwiek ze wskazanych wyżej reguł.

Trafnie wskazał Sąd meriti, iż w postępowaniu sądowym, wywołanym odwołaniem od decyzji organu rentowego, zgodnie z systemem orzekania w sprawach z tego zakresu, sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji. Sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego, w związku z czym nie ustala kwestii nieobjętych zakresem decyzji i jego rozstrzygnięcie odnosi się wyłącznie do zaskarżonej decyzji. Zaskarżona decyzja dotyczyła przeliczenia świadczenia w trybie art. 110a ustawy emerytalnej oraz doliczenia nowego okresu ubezpieczenia (co wprost wynika chociażby z wniosku inicjującego jej wydanie). We wniosku nie podnoszono żadnych kwestii związanych z przyjętymi wcześniej na mocy prawomocnych decyzji kwotami wynagrodzenia za lata 1978, 1984, 1991 i nie przedłożono żadnych nowych dowodów na tę okoliczność. Sąd Okręgowy prawidłowo zatem zbadał, czy organ rentowy przeliczył emeryturę wnioskodawcy w sposób przewidziany wskazanymi wyżej przepisami ustawy. Odniósł się również (choć nie musiał) do pozostałych kwestii nakazując organowi rentowemu symulację obliczeń emerytury w różnych wariantach. Żadne z tych obliczeń nie doprowadziło do wniosków, które pozwoliłyby na zmianę zaskarżonej decyzji w trybie art. 110 a gdyż zgodnie z wszystkimi przedstawionymi wariantowo wyliczeniami wysokości podstawy wymiaru przeliczanej ponownie emerytury, wskaźnik ten w wypadku wnioskodawcy w żadnym z nich nie jest wyższy niż 250%.

Wobec wniosku ubezpieczonego z 25 stycznia 2021 r. o ponowne obliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 110 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy przyjęciu podstawy wymiaru składek za okres od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2021 r. w wysokości 3 200 zł wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia z uwzględnieniem roku 2020 wyniósł 218,36 % a więc był niższy niż 250 % (dowód: wyliczenia - k. 70 akt rentowych). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem złożenia wniosku o przeliczenie z lat 2011-2020 wyniósł zaledwie 0,52% (dowód: wyliczenie - k. 71-72 akt rentowych). Przy czym należy podkreślić, że organ rentowy prawidłowo zastosował kwotę bazową z 2003 r. (wniosek o emeryturę z 17 października 2003 r.) ponieważ nowa kwota bazowa może być przyjęta do obliczenia świadczenia, kiedy wskaźnik podstawy wymiaru obliczony z uwzględnieniem nowych zarobków (w tym przypadku w wysokości 3200 zł za 2020 rok) jest wyższy niż dotychczas przyjęty. W przypadku ubezpieczonego najkorzystniej obliczony wskaźnik wyniósł 218,36% i był niższy od dotychczas przyjętego 259,93 %.

Wszelkie dodatkowe kwestie, podnoszone przez ubezpieczonego dotyczące przyjętych przez organ rentowy wartości wynagrodzenia za poszczególne lata będą mogły być przedmiotem nowego wniosku ubezpieczonego o ile przedłoży on nowe dowody świadczące o wyższym niż przyjęte wynagrodzeniu za poszczególne lata.

Nie można bowiem zapominać, że postępowanie z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem cywilnym i obowiązują w nim wszystkie reguły procesowe również te dotyczące rozkładu ciężaru dowodu oraz terminów do składania wszelkich wniosków dowodowych. Art. 6 k.c. ustanawia bowiem podstawową regułą dowodową, zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Reguła ta pozostaje w ścisłym związku z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego o dowodach. To na ubezpieczonym odwołującym się od decyzji ZUS ciążył obowiązek wykazania w procesie, jakie zarobki otrzymywał w spornych latach i dowieść tej okoliczności miał przed Sądem pierwszej instancji (art. 232 i 381 k.p.c.). Tymczasem poza zarzutami wobec ocen przyjętych przez Sąd meriti, które nie miały charakteru stricte merytorycznego, zwłaszcza w kontekście braku innej dokumentacji niż oceniona przez Sąd Okręgowy ubezpieczony nie zaoferował sądowi, żadnego innego materiału dowodowego, który mógłby podważyć ustalenia Sądu pierwszej instancji i dokonywanej oceny na dzień wydania decyzji.

Nie należy zapominać, że przedmiotem rozpoznawanej sprawy było przeliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej, zgodnie z którym wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Istota sporu sprowadzała się zatem do ustalenia wysokości podstawy wymiaru emerytury. Nie ma wątpliwości, że przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach musi być odniesione do zarobków rzeczywistych i nie może być ustalane jako uśredniona wysokość zarobków osiąganych przez innych pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, LEX nr 390123). Stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem i wypłacone w konkretnych okolicznościach, na które ma wpływ szereg czynników takich jak np. nieobecności w pracy, indywidualne decyzje pracodawcy dotyczące wypłacanych nagród, premii czy też dodatków. Nie ma zatem w niniejszej sprawie znaczenia fakt, że koledze ubezpieczonego przeliczono świadczenie na podstawie art. 110a. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia wynikających z obowiązujących przepisów można przyjąć wyłącznie najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia podstawy emerytury jeśli nie ma wiarygodnej dokumentacji. Jeśli zaś ubezpieczony dysponuje określoną dokumentacją to stanowi ona podstawę do obliczenia emerytury przy czym same angaże z akt osobowych mogą być stosowane jedynie posiłkowo z uwagi na fakt, że z nich nie wynika absencja chorobowa, urlopy itp. W przypadku dodatkowych składników wynagrodzenia, konieczne jest istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt ich wypłacenia oraz wysokość w poszczególnych okresach.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 marca 2019 r., III UK 92/18 (LEX nr 2640728), wskazał, że ponowne obliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej wymaga każdorazowo wykazania okresów kontynuowanego opłacania składek na ubezpieczenie społeczne lub emerytalne i rentowe w okresach przypadających w całości lub w części po pierwszorazowym przyznaniu emerytury, które powinny równocześnie przypadać w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o ponowne obliczenie emerytury (art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej) lub w okresie 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6), z których nie można wyłączyć ani pomijać lat kalendarzowych, w których były nadal opłacane składki po przyznaniu emerytury. Ponowne jednorazowe obliczenie emerytury wymaga zatem wskazania jej „zmodyfikowanej” podstawy wymiaru z koniecznym uwzględnieniem okresów dalszego ubezpieczenia po pierwszorazowym przyznaniu emerytury oraz opłacanych z tego tytułu składek na ubezpieczenie społeczne lub emerytalne i rentowe przypadających w całości lub w części po pierwszorazowym przyznaniu świadczenia emerytalnego.

Ponadto przy ponownym (jednorazowym) obliczeniu wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej konieczne jest zawsze uwzględnienie nowej podstawy wymiaru z okresów przypadającej w całości lub w części po przyznaniu emerytury, co oznacza, że okresy i dalsze opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia

emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego są warunkiem koniecznym obliczenia nowego składnika wysokości podstawy wymiaru przeliczanej ponownie emerytury, który ponadto powinien być wyższy niż 250%. Oznacza to, że usprawiedliwione zróżnicowanie wysokości ponownie obliczanej emerytury na podstawie art. 110a ustawy wymaga dalszego zatrudnienia lub innego tytułu podlegania ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz opłacania składek w sposób umożliwiający emerytowi wskazanie nowej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe z koniecznym uwzględnieniem okresów dalszego podlegania ubezpieczeniom społecznym i opłacania należnych składek przypadających w całości lub w części po przyznaniu emerytury przy ponownym obliczeniu świadczenia. Jednak zgodnie z wszystkimi przedstawionymi wariantowo wyliczeniami wysokości podstawy wymiaru przeliczanej ponownie emerytury, wskaźnik ten w wypadku wnioskodawcy w żadnym z nich nie jest wyższy niż 250%.

Na marginesie jedynie należy dodać, iż art. 110 i 110a ustawy emerytalnej na podstawie których ubezpieczony domagał się przeliczenia emerytury w chwili obecnej już nie obowiązują zostały bowiem uchylone przez art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. (Dz.U.2021.1621) zmieniającej ustawę emerytalną z dniem 1 stycznia 2022 r. jednakże do spraw o ponowne ustalenie wysokości emerytury zgodnie z art. 110 lub art. 110a wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2022 r., stosuje się przepisy dotychczasowe tak jak stało się to w niniejszym przypadku. W projekcie ustawy wskazano, iż uchylenie przepisów art. 110 i 110a miało mieć charakter porządkujący i ujednoczyć zasady przeliczania emerytur z tzw. starego (zdefiniowane świadczenie) i nowego systemu (zdefiniowana składka) dotyczące emerytów kontynuujących aktywność zawodową.

Odnosząc się do kwestii podnoszonej przez ubezpieczonego dotyczącej oczekiwania na dokumenty z Ministerstwa Finansów wskazać należy, że o ile ubezpieczony je uzyska będzie mógł je przedstawić organowi rentowemu wraz z ewentualnym nowym wnioskiem jeśli będą one miały wpływ na wysokość emerytury.

Odnosząc zaś do podnoszonych naruszenia art.107 § 1 pkt 6 kodeksu postępowania administracyjnego należy wskazać, iż postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych, jako sąd powszechny, może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania. Wprowadzenie do porządku prawnego art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. regułą tę modyfikuje. Odstępstwo od zasady jest jednak ograniczone podmiotowo i przedmiotowo. Przepis wskazuje bowiem, że chodzi wyłącznie o „decyzję nakładającą na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalającą wymiar tego zobowiązania lub obniżającą świadczenie”, a także, że w ujęciu podmiotowym chodzi wyłącznie o „ubezpieczonego”, który jest adresatem decyzji.

Z powyższych względów, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk